THE DAILY HEBREW JOURNAL

H. WINBERG, Pres. & Gen. Mgr.

The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario

PUBLISHED BY

— CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO., LTD. —

251-253 Queen Street West Telephone Adelaide 3967

SUBSCRIPTION RATES : $3.50 PER YEAR
SINGLE COPY 1c.

Entered as Second Class Mai Matter at G.P.O. Toronto, Ontario
January 22nd, 1913

צו די רעליגיעס קאמיטעס

א "אידען - טאג" אין קינגסטן, דאס איז געווען איינער פון די בעגייסטערטע בעשלוסען, וועלכע זענען אנגענומען געווארן אויף דעם נאר וואס פערנאנדענעם פאר - קאנפערענץ פונ'ם קינגסטער אידישען פאלקס - פערבאנד. די דעלעגאטען פון די גרויסע שטעדט זיי פון קלע - גערע, די געסט זיי די איינגעגע, אלע האבען עס אנגענומען מיט דער גרעס־טער בעגייסטערונג. ווייל אלע האבען געפיהלט, אז "אידען - טאג" מיינט נים נור א שעהנע נאציאנאלע דעמאנסטראציע, נאר אויך עסטהאס פראק־טישעס וויזל א אידען - טאג קען אין זיעס אריינברענגען א בעדייטענדע סיסע פאר די מלחמה קרבנות, נים נור פון דער קריסטליכער וועלט, נאר ווייל אין א "אידען - טאג" דעלען די הונדערט אין פחצינ מיזיגנד קענען דער אידען מעהר געבען ווי זיי געבען יעצט. דער "אידען - טאג", קען דארהס הין א זייכטיגע נאציאנאלע גע שעהניש אויך זיין א גרויסער הילפס מיטעל פאר אינזערע אונצעהליגע לייד־ענדע, אין דער בעשלוס דעס "אידען - טאג" טאר דארהס נים אבזעלעגט ווערען אויף לאנג, ווייל שטענדיג הילף מיינט דאפעלט הילף.

די פארלאמענס סעסיע, ווען ווארשיינליך זיין זעהר — א קורצע, אין עס וואלט דארהס ווינשענס ווערטה געווען, אז די רעזאלוציע וועגען דעם "אידען - טאג" זאל וואס שנעלער מארגענבראכט ווערען פאר'ן פאר־לאמענט, אויידער מען זאל צוואוארטען בין וואנען, ער וועט זיך שוין האל־טען ביי פערטאגען. אז די פארלאמענט - מיטגליעדער וועלען זיין ווילליג פארצוברענגען די רעזאלוציע פאר'ן הויז, איז מעהר ווי זיכער, מען דארף זיך בלויז ווענדען צו זיי, אין דא קענען דארהס פיעל טהאן די רעליגיע קאמיטעס פון די פערשיעדענע שטעט אין שטעטלאך.

זאל זיך ערגע רעליגיע קאמיטע ווענדען צום פארלאמענט מיטגליעד פון איהר בעגעפענדען דיסטריקט, מיט בקשה, אז עס זאל אזא זאך אונטערשטעצען. ווען עס וועט פארגעבראכט ווערען, אין עס וועלט זיך נים גלויבען, אז אזא זאך זאל דאן נים קענען דורכגעהן.

זאלען עס די רעליגיע - קאמיטעס נים אבלעגען, אין גלייך געהמען טהאן אין דעם.

וואהרים ניט א מינימום ווייזיש געזעץ

דזש ה. בוירגעהם, א פארלאמענט מיטגליעד פון פיטערבארא, האט לעצטע וואך אריינגעגעבען אין פארלאמענט א רעזאלוציע, וועלכע פאדערט צווישען אנדערעס פאלגענדעס! "די רעגיערונג זאל גלייך צו - טרעטען אויסארבייטען א פלאן, צו בעזארגען די סאלדאטען מיט אזא געהאלט, געגען איהר איינצוהאלטען זייערע פאמיליעס; די רעגיערונג זאל פערזיכערען דאס לעבען פון יעדען פארלאמענט, אום זיין פאמיליע זאל נים בלייבען הילפלאז און עס זאל אויך איינגעפיהרט ווערען א סארט פארלאמענטארישע פערזיכערונגס געזעץ, עהנליך צום ארבייטער - פערזיכערונגס געזעץ, אום אין פאל ווען ער וועלט פון ווערען פערוואונדעט, קראנק אדער געקרי־פעלט, זאל ער האבען מיט וואס זיך אין זיין פאמיליע צו ערנעהרען".

די רעזאלוציע אליין איז א גאנץ אינטערעסאנטע. אין זי וואלט געטענט ווערען א געזעץ, וואהרים איבער דער שטאאט פארדערט איין דעם מיר־גער, ער זאל פאר איהר אפפערען זיין לעבען, וואהרים זאל זי נים בע - זארגען זייע פאמיליע. אין פאל ווען ער קומט נים צו צו־רוק, אדער ווען ער קעהרט זיך אום א צוקריפעלטער, אונפעהיג צו געהמען זיך ווידער פאר זיין בעשעפטיגונג, איבר דער שטאאט פארדערט, ער זאל פערלאזען זיין בעשעפטיגונג, אין ווערען א "מאן אין מונדיר". וואהרים זאל דער שטאאט נים איבערגעהמען די זעלבע פליכטען צו זיין פאמיליע, וועלכע ער האט ערפילט אלס צווייוויר.

וואהרים אבער, פרעגען מיר, זאל דייזעלבע רעזאלוציע נים איסגע־ברייטערט ווערען, אין זאל ארומגעהמען נים נור דעם מאן אין מונדיר, נאר אויך אפילו דאן, ווען ער פראאט צווייטע קלייד־ער. וואהרים זאל דער שטאאט זעהן צו פערזארגען בלויז די פאמיליע פונ'ם מאן, וועלכער פער טהיידיגט דאס לאנד מיט דער ביקס אין קאנאנע, אין נים איך די פאמי־ליען פון די יענעגע, וועלכע טרייבען די דערער פון דער אינדוסטריע פונ'ם לאנד, פון יענעס לאנד, פאר וועלכען דער "מאן אין מונדיר" קעמפט עס.

צו דערזעלבער צייט, ווען די רעזאלוציע איז אריינגעטראגען געווא־רען אין פארלאמענט, האבען פון פיעל ביז פינף הונדערטע "מיטגלעדער" אין טארנטא געמיזט ערקלערהרען א סטרייק די רייכע איינגעבאהן קאמ־פאניעס. אז מען זאל זיי צאהלען א 15 דאלארדיגען "ווייזיש" אום זייערע פאמיליען זאלען לעבען נים נור מיט "האפנונג" נאר איך קענען האבען ברויט. וואהרים זאל זיך די רעגיערונג בלויז זארגען פאר'ן מאן, וועלכער געהט טהון זיין חוב איפ'ן שלאכט פעלד און נים קומערען זיך וועגען די וועלכע ערפילען די גיטיגסטע פונקציעס אין אונזער לעבען, וועלכע פערמעהרען די רייכטהימער פונ'ם לאנד.

וואהרים זאל זיין פאמיליע בעזארגט ווערען נאר דאן ווען עס שטארבט פאר'ן לאנד, אין נים דאן, ווען ער לעבט פאר'ן לאנד.

א געגיגענדער ווייזיש, אום די ארבייטער — פאמיליע זאל נים דאר פען הונגערען, דאס דארף זיין דיאיפ גאבע פון א רעגיערונג, וועלכע בעזארגען איהרע בורגער נים נור ווען זיי געהן שטארבען פאר דער רע־גיערונג, נאר אויך ווען זיי לעבען פאר איהר.

א מינימום ווייזיש געזעץ, א געזעץ וועלכער זאל פערזיכערען יעדער ארבייטער פאמיליע גענוג מיט לעבען אויף אן אנשטענדיגען לעבען, דאס איז דער איינציגער קאנזטיטוציענטער שלוס פון בוירגעהם פארגעשלא־גענער רעזאלוציע.

א העלה אויף פענזאציעס

ארמאנד לאיזערן, דער פראנצויזישער מיטגליעד פון דער קוויבע־קער לעגיסלייטשור, אין נאציאנאליסטישער, וועלכער איז ארויס מיט א שארפער רעדע אין דער לעגיסלייטשור געגען דער מלחמה, איז ארויס מיט א נייער ערקלעהרונג, דאס מאהל נים וועגען דער אייראפיאישער מלחמה, נאר וועגען דער ענגליש - פראנצויזישער קריעג אין אמעריקא.

רעדענדיג פרייטאג אין א מאנטרעאלער קירכע, וועגען דעם שפראך־קאמף פון די פראנצויזען האט ער צווישען אנהערעס געזאגט; "באיקאטירט די אנטארייער פראדוקטען, זאלען די "פרענטש - קענעדיענס" סוחרים, פאבריקאנטען, פראפעסיאנעלע און אלע אנדערע באיקאטירען זייערע סחורות, און אין פערלויף פון צוויי יאהר, ווערען זיך די דזשחן פולס מיזיגן אונטערגעבען".

ווי מען זאל נים סימפאטיזירען מיט דעם קאמף פון די פראנצויזען איז פאר זייער שפראך מוז מען אבער צוגעבען, אז מיט פרעדיגען באיקאט, עהנליך ווי די פאליאקען האבען עס געטהון בנוגע אידען, כאפען שוין אי־נער די לאזונג'ס די מאס. אין מיר האבען מיראא. אז מיר האבען דא צו טהאן מיט א נייעס העלה, מיט א העלה, וועלכער זוכט צו מאכען סענזא־ציע, און דער זייל בעקאנט ווערען, אין אויף דיעזען סענזאציאנעלען וועג, שטעלט ער זיך נים אז פאר קיינע מיטלען.

דאס רעכט פון קלענערע נאציאנען

פון לואיס ד. בראנדייס

מיר הענען נים בעהאנדלען די ליידען פון די איינצעלנע אידען סיידען מיר וווו לען בעווייזען אבצושאפען דאס וואס האט פעראורזאכט די ליידען. וויפיעל געלד מיר זאלען נים געבען, און ווי גרויס אונ־זער וואהלטהעטיגקייט זאל נים זיין, אויב מיר וועלען זוכען נור צו לינדערן דאס שמערץ פון די איינצעלנע, און נים מא־כען א סוף צו די צוואלדטהאטען, וואס ווערען בעגאנגען געגען דעם נאצען אידי־שען פאלק, וועלען מיר זיכערלעגען געגען די צוקונפטיגע דורות. די עצם ארזאכע פון דעם אידען'ס צרות איז נ י ט די מלחמה. די מלחמה איז בלויז א צופאל, וועלכער האט בלוס'ער די אלטע יסודים פאר דער־גאנצער וועלט אריינגעשטעלט. די מלחמה דיענט אלס פארגרעסערונגס - גלאז, ווער־כע האט פערפעלפאכט דאס עלענד פון די אידען הונדערט מאל, אזוי יעצט מו זען אלען אויסער די וואס ווילען זיך מא־כען נים זעהענדיג, איינזעהען דעם אונ־גליק פון דאס פאלק.

די עצם ארזאכע פון דעם אידען'ס צרות זיינען אומער די זעלבען; יעצט אזוי ווי פאר דעם קריעג. און נאך דער מלחמה וועלען די צרות ווייטער אנהאלטען אויב די בעדינגונגען, אונטער וועלכע מעהר ווי האלב פון די אידען פון דער גאנצער וועלט זיינען געצוואונגען צו לעבען, וועלען איין מאהל פאר אלע מאהל נים אומגעבייטיגען ווערען אום צו מאכען א סוף צו די ליי־דען. מוז מען מאכען אן ענדע צו אונגע־רעכטיגקייט — א סוף צו דער געפאלגונג פון דער אומגעהיר אויסאהמס גע־זעצען, האבען געבראכט. די גרויטע מאסע רוסישע אידען צו אזא שטופע פון גרויזאמען ארמוטע, אז באלד ביים אנפאנג פון דעם קריעג האבען זיי זיך געפונען אין געפאהר פון אונטערגאנג. די אויסאהמס געזעצע, אז די פערפאלגונגען האבען אזוי ווייט געווירקט, אז די אידען זיינען שוין ביים אנפאנג פלעהטה. אין דורך דער נאכ־צער צייט וואס די מלחמה דאלט פון אונ־ז מערוואהרען צו ערלייכטערונגען און שווערע קריעגען פון פרייוואטער בעראנדלונג פון ווייר אייגענער רעגיערונג.

די מלחמה בריינגט אבער צוזאמען מיט איהרע געוואלדטהאטען וועגענסטענס איין טהייל גוטע דער נאכצער וועלט, אין הויפט צוליכך צו די אידען. אזא קריעג האט גע־צייגט די וועלט אויעהצוליגע מיטלען און פאדערט א גאנצען בעשלוס, א פונדאמענטאלע האנדלונג. מיר זוכען שלום, אבער מיר זעהן עהנליך איין, אז נים אינטערנאציאו־נאלע האנדעלסען, און נים גערבטען, און נים עגטוואפענג הענען פערזיכערען א שבעדיגען פריעדען. פריעדען קען הערש־שען נור אין א וועלט, וואו נערעכטיגקייט און מענשענרעכטען הערשט. און אונטער גערעכטיגקייט און מענשענ־ליעבע מוז מען אבער צוגעבען, אז מיט פרעדיגען באיקאט, עהנליך ווי די פאליאקען האבען עס געטהון בנוגע אידען, כאפען שוין אי־נער די לאזונג'ס די מאס. אין מיר האבען מיראא. אז מיר האבען דא צו טהאן מיט א נייעס העלה, מיט א העלה, וועלכער זוכט צו מאכען סענזא־ציע, און דער זייל בעקאנט ווערען, אין אויף דיעזען סענזאציאנעלען וועג, שטעלט ער זיך נים אז פאר קיינע מיטלען.

מלחמות, וואו איין וועלט־מאכט זוכט צו איבערשטיגען די צווייטע.

דיעזע בעציהונג מצד נעוויסע נאציא־נאליטעטען, איז אויך געווען דיבעציהונג מצד די שטארקערע איינצעלנע אין זייער בעגעגענונג צו אנדערע שוואכערע מענשען אויידער דער פרינציפ פון געזעלשאפטלי־כער גלייכהייט איז געווארען אן אלגע־מיינער איינענטהום. די שלאכטען וואס זיינען אנגעפיהרט געווארען אין אכצעהנ־טען אין נייאנצעהנטען יאהרהונדערט, אין פרוערעדע אין אין גרויע, זיינען אם מעהר סטענס געווען געווירקעט צו אבצושאפען אט די שעדליכע לאגע בנוגע צו די איינ־צעלנע. מיט דעם וואס מען האט עסטס נעשטעלט דאס גלייכע רעכט פון יעדען איינעם צו עגטוויקלונג. איז עס פאר אלע מען קלאהר געווארען, אז גלייכע מעג־ליכקייטען פאר יעדען מוזען ברייגגען די אבשאפונג פון הערשאפט יעדער מענש מעג זיך עגטוואקלען אזוי ווייט. און נור אויף אזוי פיעל, דאס זיין עגטוויקלונג שטערט נים דעם געווייטענס. פריהייט ווערט יעצט אזוי פערשטאנען, אז דאס רעכט צו געניסען פון לעבען, צו ערווער־בען איינענטהום און פערפאלגונג פון גליק, גענען נור זיין אויף דעם אופן און מיט דעם בעדינג, אז דאס בעזיצענדיג אין פרינציפענדיג די רעכטע, טרעט ער נים אריבער דעם צווייטענס, וועלכער איז בערעכטיגט צו די זעלבע רעכטע. און אן דעם בעגריף פון פריהייט הייגגט אויס אין דער מעגליכקייט, אז יעדער איז בערעכטיגט צו די זעלבע רעכטע. און אן דעם בעגריף פון פריהייט הייגגט אויס אין דער מעגליכקייט, אז יעדער איז בערעכטיגט צו די זעלבע רעכטע. אין